

РЕШЕНИЕ

№ 63

гр. Пловдив, 22.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД – ПЛОВДИВ, 1-ВИ ТЪРГОВСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесет и четвърти януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Надежда Ив. Желязкова
Каличкова

Членове: Славейка Ат. Костадинова
Красимира Д. Ванчева

при участието на секретаря Цветелина Юр. Диминова
като разгледа докладваното от Славейка Ат. Костадинова Въззивно
търговско дело № 20235001000569 по описа за 2023 година

За да се произнесе, взе предвид следното:

Производството е въззивно – по чл. 258 и следващите от ГПК.

С решение № 52 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 3/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково, е отхвърлен като неоснователен предявеният от „Ю.Б.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., „ О.п.“ № 260, против М. И. М., ЕГН *****, от с. Я., общ.М., обл. С.З., иск с правно основание чл.422 от ГПК за приемане за установено по отношение на М. И. М., че дължи на ищеца „Ю.Б.“ АД - гр. С., следните суми: 43562,69 евро - просрочена главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението в съда - 20.10.2020 г.; 8645,01 евро - договорна лихва /просрочена лихва за редовна главница/ за периода от 09.11.2017 г. до 23.09.2020 г.; 1398,95 евро - наказателна лихва /наказателна лихва върху просрочената главница/ за периода от 09.11.2017 г. до 19.10.2020 г.; 698,25 евро - разноси по кредита за подновяване на ипотеката; 18,54 евро - застрахователна премия по кредита, за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 26006/06.01.2021 г.

по ч.гр.д. № 13/2021 г. по описа на РС Д..

Така постановеното решение е обжалвано с въззивна жалба от ищеца в първоинстанционното производство „Ю.Б.“ АД с оплаквания за неправилност и незаконосъобразност. Оспорен е изводът на съда, че банката не е обявила на ответника М. М. предсрочната изискуемост на кредита, което било единственото основание за отхвърляне на иска. Твърди се, че има връчено уведомление за предсрочна изискуемост на постоянния ѝ адрес. Освен това за банката не съществувало задължение да уведомява за предсрочна изискуемост солидарните длъжници, каквото качество имала М. М., а само кредитополучателя, който бил редовно уведомен. Твърди се също, че решението на първоинстанционния съд противоречи на задължителната практика на ВКС – т. 1 от ТР 8/2017 година на ОСГТК на ВКС, според която при извод за необявяване на предсрочната изискуемост към датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК, съдът е длъжен да се произнесе по въпроса за дължимостта на вноските с настъпил падеж към датата на формиране на силата на пресъдено нещо. По тези съображения се иска отмяна на решението и постановяване на ново по същество, с което да се уважат предявените от жалбоподателя искове по чл. 422 от ГПК, като се присъдят и разноски за двете съдебни инстанции.

Срещу въззивната жалба е подаден писмен отговор от М. М. чрез назначения от съда особен представител адвокат В. Д.. В него се изразява становище за неоснователност на въззивната жалба и се иска потвърждаване на първоинстанционното решение. В отговора на жалбата са направени всички доводи и възражения срещу основателността на предявения иск, които са поддържани и в първоинстанционното производство, формулирани с отговора на исковата молба. Оспорени са твърденията за уведомяване на солидарния длъжник, както и на самия кредитополучател за предсрочната изискуемост на кредита. Поддържа се, че анексът към договора за кредит е нищожен, не обвързва страните, поради което не може да се претендира ангажиране на отговорността на М. М. като солидарен длъжник на основание чл. 7.1. от него. Оспорена е представителната власт на лицето, подписано анекса от името на М. М.. Направено е възражение за нищожност на анекса на основание чл. 40 от ЗЗД поради това, че представителят е договарял във вреда на представлявания. Твърди се, че уговорките в анекса от 09.03.2011 година са във вреда на ответницата, тъй като с тях се увеличава размера на

главницата, процента на лихвите и срока на договора. Освен това е направено възражение за нищожност на чл. 1 от анекса на основание чл. 26, ал. 1, пр. 1 от ЗЗД, тъй като предвиждал капитализиране на лихви, което било анатоцизъм по смисъла на чл. 10, ал. 3 от ЗЗД. Нищожността на чл. 1 от анекса водела до нищожност на целия анекс, тъй като останалите уговорки не могли да съществуват самостоятелно. По тези съображения в писмения отговор се поддържа, че в отношенията между страните се прилагат първоначалните условия по договора за кредит от 22.02.2008 година.

Оспорени са всички претендирани суми за главница, договора лихва, наказателна лихва, разноски по кредита и застрахователна премия, както и извлечението от счетоводните книги. В отговора се твърди също, че М. М. няма качеството на солидарен длъжник по договора за кредит, тъй като отпуснатата сума е целева – за покупка на недвижим имот, а тя нито е закупила имот, нито е получила сума по банковата си сметка. Сумата била преведена по сметка на кредитополучателя, който закупил имота на свое име. Твърди се, че Общите условия към договора за кредит, представени по делото, не са подписани нито от М. М. като солидарен длъжник, нито от кредитополучателя, а от трето лице. С писмения отговор на жалбата, както и на исковата молба в първоинстанционното производство е направено и възражение на основание чл. 110 от ЗЗД за погасяване по давност на всички вземания на ищеца, включващи погасителни вноски по договора кредит, чийто падеж е настъпил до 20.10.2015 година / пет години преди предявяване на иска/. Исковата претенция за присъждане на договорна лихва е оспорена по размер, тъй като била изчислена въз основа на нищожните клаузи на анекса. Претенцията за наказателна лихва била изцяло неоснователна, тъй като такава не била уговорена с договора, а само с Общите условия, които не били приети и подписани от ответницата. Претендираните суми за разноски по кредита за подновяване на ипотеката и за застрахователна премия не се дължали, тъй като липсвали доказателства за тяхното плащане.

Пловдивският апелативен съд, като прецени събраните по делото доказателства, включително допусната и изслушана пред въззивната инстанция съдебно икономическа експертиза и доводите на страните, приема за установено следното:

Въззивната жалба е процесуално допустима, подадена е в срока по чл. 259 от ГПК от лице, имащо правен интерес да обжалва, а именно от

ищеца срещу решението, с което са отхвърлени изцяло исковите му претенции по чл. 422 от ГПК.

Обжалваното по делото решение е постановено по предявен от „Ю.Б.“ АД срещу М. И. М. установителен иск с правно основание чл. 422 от ГПК във връзка с чл. 415, ал.1, т. 2 от ГПК. Той има за предмет установяване по отношение на ответницата М. М. на вземанията на банката, за които е издадена заповед за изпълнение на парично задължение № 260006 от 06.01.2021 година по ч.гр. дело № 13/2021 година по описа на Районен съд – Д., а именно: 43562,69 евро - главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението в съда - 20.10.2020 г.; 8645,01 евро - договорна лихва за периода от 09.11.2017 г. до 23.09.2020 г.; 1398,95 евро - наказателна лихва за периода от 09.11.2017 г. до 19.10.2020 г.; 698,25 лева - разноси по кредита и 18,54 евро - неплатени застраховки.

От първоначалната искова молба и от молбата вх. № 9033/16.11.2023 година, подадена от „Ю.Б.“ АД след оставяне на исковата молба без движение от въззивната инстанция е видно, че сумите, за които е издадена заповедта по чл. 417 от ГПК, се претендират от М. М. в качеството ѝ на солидарен длъжник по договор за кредит № П.Н.А. Кредит за покупка, строителство и ремонт, сключен между „А.Б.“ АД чрез „А.Б. – клон Б.“, чийто правопреемник е „Ю. Б.“ АД и кредитополучателя Д.Т.Д., както и по сключения към договора анекс № 1 от 09.03.2011 година. Твърди се, че исковите суми се дължат след обявена от банката предсрочна изискуемост на кредита на 23.09.2020 година поради неплащане на задълженията от кредитополучателя и солидарния длъжник. Установителният иск по чл. 422 от ГПК е предявен срещу М. М. на основание чл. 415, ал. 1, т. 2 от ГПК – поради това, че заповедта за изпълнение ѝ е връчена при условията на чл. 47, ал. 5 от ГПК.

Цитираният в исковата молба договор за кредит, сключен на 22.02.2008 година под № П.Н.А. Кредит за покупка, строителство и ремонт, е представен като доказателство по делото. Страна по него е „А.Б. – Клон Б.“ АД, като няма спор, че „Ю.Б.“ АД е правопреемник на банката, отпуснала кредита. Договорът е подписан от Д.Т.Д. в качеството на кредитополучател и от М. И. М. в качеството на съдлъжник. Изрично в договора е отразено, че той се сключва при Общите условия на Банката за предоставяне на А.

ипотечен кредит за покупка и строителство или А. Кредит Ремонт кредити за реконструкция, ремонт или други нужди, които са неразделна част от договора / чл. 9/. Тези Общи условия са представени по делото като доказателство, макар и неподписани от М. М. и от кредитополучателя Д.Д., а с подписа на трето лице като кредитополучател.

В чл. 1 от договора е посочено, че банката предоставя на кредитополучателя кредит в размер на 43 760 евро за покупка на поземлен имот с площ от 477 кв. метра ведно с жилищна сграда и други постройки в него, находящ се в град Д., кв. Ч.. Върху този имот като обезпечение на опуснатия кредит е учредена първа по ред ипотека / чл. 7 от договора/.

От приетата в първоинстанционното производство съдебно счетоводна експертиза се установява, че цялата сума по договора за кредит е усвоена от кредитополучателя на 25.02.2008 година по сметката му в „А. банк – клон Б.“. Безспорно е между страните, че недвижимият имот, за който е предоставен банковият кредит, е закупен на името на кредитополучателя Д.Д..

Съобразявайки тези доказателства, съдът намира за неоснователни възраженията на ответницата М. М., че няма задължения по договора за кредит, тъй като нито е получила реално отпусната сума, нито е придобила право на собственост върху закупения недвижим имот. М. М. е подписала договора за кредит в качеството си на съдлъжник. Т.е. налице е самостоятелно съглашение за встъпване в дълг по смисъла на чл. 101 от ЗЗД. Тя се е съгласила да поеме солидарно с кредитополучателя дълг към банката, идентичен по съдържание с този на кредитополучателя / чл. 121-127 от ЗЗД/.

Усвояването на сумата по договора, по който М. М. се е съгласила да бъде съдлъжник, е станало по уговорения в него начин /чл. 3/. Банката е изпълнила задължението си, заверявайки с цялата заемна сума банковата сметка на кредитополучателя Д.Д.. Вътрешните отношения между кредитополучателя и съдлъжника и причината, поради която М. М. се е съгласил с този начин на усвояване на сумата, не я освобождават от задължението ѝ на съдлъжник.

Неоснователно е и възражението на процесуалния представител на ответницата М. М. за неприложимост на представените по делото Общи условия - А. ипотечен кредит за покупка и строителство и А. Кредит Ремонт

кредити за реконструкция, ремонт, или други нужди на А.Б. клон Б.. Вярно е, че по делото не е представен подписан от страните екземпляр на Общите условия. Това обстоятелство обаче не е достатъчно, за да се приеме, че те не се прилагат в отношенията между страните. В случая става дума за кредит за закупуване на недвижим имот, сключен на 22.02.2008 година. Към този момент все още няма приет Закон за кредитите за недвижими имоти на потребители, а приетият такъв, обнародван в ДВ бр. 59 от 29.07.2016 година не се прилага за договори за кредит за недвижими имоти, сключени с потребители преди датата на влизането му в сила, с изключение на чл. 41, съгласно изричната разпоредба на § 4 от ПЗР на ЗКНИП. Поради това конкретните изисквания към Общите условия по договорите, съдържащи се в чл. 23, ал. 5 от ЗКНИП, са неприложими към процесния договор.

Действащият към момента на сключване на процесния договор Закон за потребителския кредит, обнародван в ДВ бр. 53 от 30.06.2006 година също е неприложим в отношенията между страните. Неговото приложение за кредити за закупуване на недвижими имоти и такива, обезпечени с ипотека върху недвижими имоти, е изрично изключено съгласно чл.3, ал. 5.

Приложение към процесния договор намират разпоредбите на Закона за кредитните институции, обнародван в ДВ бр. 56 от 21.07.2006 година, с измененията и допълненията, обн. в ДВ бр. 52 от 29.06.2007 година, действали към момента на сключването му. В ЗКИ, в разпоредбите, касаещи отпускане на кредити / чл. 58 и сл./ няма нарочни изисквания, отнасящи се до формата на общите условия към договорите за кредит, включително те да са подписани от страните. Поради това не може да се приеме, че непредставянето на подписани от кредитополучателя и от съдлъжника М. М. общи условия към договора води до неприлагането им в отношенията им с банката. Оспорването се свежда само до това, че липсват подписи на кредитополучателя и съдлъжника под Общите условия, а не и че представените по делото Общи условия са различни от тези, цитирани в процесния договор. С оглед на това и доколкото в подписания договор за кредит има двукратно препращане към Общите условия – в началото на договора преди конкретните му клаузи и в чл. 9, според който те са неразделна част от договора, съдът приема, че Общите условия намират приложение в отношенията между страните.

Банката –ищец основава претенцията си и на сключен между страните анекс № 1 от 09.03.2011 година към договора за кредит от 22.02.2008 година. В чл. 1 от анекса е посочено, че считано от 09.03.2011 година към редовната и просрочена главница по кредита в общ размер на 42625,77 евро се прибавя вземането на банката по договор за кредит № от 22.02.2008 година, включващо лихва върху редовната главница, просрочена лихва и наказателна лихва върху просрочената главница. В чл.1.1. от анекса е отразено, че с него кредитополучателят се задължава да погаси формираната по посочения начин главница при условията на анекса.

Преоформянето на задълженията чрез прибавяне на изтекли лихви към главницата по отпуснатия кредит с допълнителното споразумение не обвързва страните по договора. С допълнителното споразумение са уговорени условията - срок / чл. 2/, погасителни вноски /чл. 3/ и дължими наказателни лихви / чл. 4/ за погасяване на сумата, чийто размер е определен по описания по-горе начин / чл. 1/. С чл. 1 от допълнителното споразумение е уговорена дължимост на суми по договора за кредит, определени при условията на т.нар. „анатоцизъм“ по смисъла на чл. 10, ал. 3 от ЗЗД – начисляване на възнаградителни лихви върху лихви. Вече изтеклите лихви стават част от главницата и върху тях започват да се начисляват нови лихви, което е допустимо само при изрична уговорка между търговци на основание чл. 294, ал. 1 от ТЗ, пред каквато хипотеза не сме изправени в случая. За банката не съществува възможност за олихвяване на изтекли лихви съгласно чл. 10, ал. 3 от ЗЗД, включително при реструктурирането по чл. 13 от Наредба № 9 от 03.04.2008 година за оценка и класификация на рисковите експозиции на банките и установяване на специфични провизии за кредитен риск /отм./. В тази насока е и възприетото от съдебната практика разрешение – решение № 66 от 29.07.2019 година на ВКС по т. дело № 1504/2018 година на второ т.о.

Нищожност на клаузата на чл. 1 от анекса от 09.03.2011 година на основание чл. 26, ал.1, т. 1 от ЗЗД, поради определяне на основния предмет в противоречие с разпоредбата на чл. 10, ал. 3 от ЗЗД, води до неприложимост и на останалите клаузи на анекса в отношенията между страните, доколкото те уреждат изпълнението на задължения, установени с нищожна клауза.

Приемайки неприложимост на анекса в отношенията между страните по

изложените по-горе съображения, съдът не следва да обсъжда доводите на ответницата М. М. за договаряне в нейна вреда между банката и упълномощеното да я представлява при подписването на анекса лице – кредитополучателя Д.Д., съгласно пълномощно № 8607 от 17.02.2011 година, заверено от Нотариус на остров Р., Гърция, представено като доказателство по делото в превод на български език. Преценката дали има договаряне във вреда на представявания при определяне на размера на дължимата сума, срока на договора и лихвите, предпоставя валидност на анекса, като в случая тя не е налице.

Въз основа на изложеното до тук съдът приема, че ответницата следва да отговаря в качеството си на съдлъжник за задълженията по първоначалния договор, а не и по анекса.

Сред правопогасяващите възражения, направени от ответницата в първоинстанционното производство и поддържани и пред въззивната инстанция, е това по чл. 110 от ЗЗД за изтекла погасителна давност по отношение на дължимите вноски преди датата 20.10.2015 година - пет години преди предявяване на иска. Това възражение също е неоснователно по следните съображения:

С приложимия в отношенията между страните договор за кредит от 22.02.2008 година в чл. 6.2. е уговорено, че погасяването на кредита се извършва на 360 месечни анюитетни вноски, от които последната изравнителна, включващи главница и лихва съгласно погасителен план, неразделна част от договора, който се изготвя след усвояване на кредита, като първата погасителна вноска е дължима един месец след датата на усвояване на кредита. От представения по делото погасителен план е видно, че първата погасителна вноска е дължима на 25.03.2008 година, а датата на последната вноска – падежа, е на 25.02.2038 година.

За задълженията по договора за банков кредит е приложима общата петгодишна давност по чл. 110 от ЗЗД, която започва да тече от датата на падежа не на всяка отделна дължима вноска, а от уговорената с договора крайна дата за окончателно издължаване на кредита, в случая 25.02.2038 година. Уговореното между страните връщане на предоставения кредит на погасителни вноски не превръща задължението в такова за периодични платежи, а представлява уговорка за изпълнение на общото задължение на

части. Връщането на сумата по договора за кредит на погасителни вноски представлява изпълнение на части на основното задължение на длъжника / чл. 66 ЗЗД/. В този смисъл е и съдебната практика / решение № 38/2019 година по т.д. № 1157/2018 година на II т.о. на ВКС/. Такова е и разрешението, съдържащо се в мотивите на ТР № 5 от 21.01.2022 година, постановено по ТД 5/2019 година на ОСГТК на ВКС. По тези съображения съдът намира, че вноските с настъпил падеж преди повече от пет години преди подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК на 20.10.2020 година, не са погасени по давност.

Спорен между страните е и въпросът за настъпване на предсрочната изискуемост, на която се позовава банката, подавайки заявлението по чл. 417 от ГПК и по предявения иск по чл. 422 от ГПК.

Възможността за обявяване на предсрочната изискуемост на кредита е уредена в чл. 29 от Общите условия. Те намират приложение в отношенията между страните по спора, в каквата насока съдът изложи подробни мотиви по-горе. В чл. 29, т. 2 е посочено, че банката може да обяви неизплатения остатък от кредита за предсрочно изискуем, в това число всички дължими такси, комисионни и други разноси, при някоя от неизправностите от страна на кредитополучателя, изброени в чл. 28. В т. 1 на чл. 28 от Общите условия като едно от условията за обявяване на предсрочната изискуемост е отразено просрочие в пълното или частично плащане на която и да е погасителна вноска по кредита – главница и/или лихви, такси и комисионни в сроковете за плащане, определени в сключения договор.

С приетата по делото съдебно-счетоводна експертиза в първоинстанционното производство е установено настъпването на обективните обстоятелства, даващи право на банката да обяви предсрочната изискуемост на кредита. От експертизата е видно, че последното плащане на вноските за погасяване на главницата по договора е извършено на 14.12.2012 година, а просрочието е от 25.10.2012 година, когато е падежната дата. След тази дата не са извършвани плащания. Към момента на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК просрочените вноски по главницата и лихвите са били общо 85 броя.

Освен настъпването на обективните обстоятелства, обсъдени по-горе, е необходимо банката да е уведомила кредитополучателя за предсрочната

изискуемост. Доводите на ответницата, че нито кредитополучателят, нито тя като съдлъжник са уведомени за предсрочната изискуемост на кредита, са неоснователни и се опровергават от събраните доказателства по делото.

Към заявлението по чл. 417 от ГПК, въз основа на което е образувано заповедното производство, са представени уведомления за предсрочната изискуемост с покани за доброволно плащане в 7 дневен срок, адресирани до кредитополучателя Д.Д. и до съдлъжника М. М.. Поканите са предоставени за връчване от ЧСИ и са адресирани до посочените в договора постоянни адреси на двамата, а именно град Д., ул. „М.“ 86 за Д.Д. и село Я., община М., ул. „....“ № 81 за М. М.. Адресът на Д.Д. е посещаван трикратно от служител на ЧСИ – на 09.08.2020 година, на 24.08.2020 година и на 09.09.2020 година, като в протоколите е отразено, че лицето го няма. В протокола за посещението от първата дата е отразено, че по справка от ГРАО лицето е в Гърция. След дадения с уведомлението от 09.09.2020 година двуседмичен срок на Д.Д. да се яви и да получи поканата, това не е сторено, поради което след изтичането на срока на 23.09.2020 година, следва да се приеме фингирано връчване по смисъла на чл. 47, ал. 5 от ГПК.

Уведомяването на кредитополучателя за предсрочната изискуемост на кредита е достатъчно за нейното настъпване, като не е необходимо нарочно уведомяване на съдлъжниците и на поръчителите. Отделен е въпросът, че в случая и съдлъжникът М. М. е уведомена за предсрочната изискуемост при условията на фингирано връчване. След посещение на адреса на М. М. на 12.08.2020 година и получаване на данни от кмета на село Я., че тя пребивава в чужбина, служителят на ЧСИ е залепил уведомление на същата дата с даден двуседмичен срок за получаване на известието за предсрочната изискуемост, който срок е изтекъл на 26.08.2020 година. След тази дата следва да се приеме фингирано връчване по смисъла на чл. 47, ал. 5 от ГПК. Разпоредбата на чл. 47, ал.1, изречение последно от ГПК дава възможност на длъжностното лице, осъществяващо връчванията, да не извършва три посещения на адреса на лицето с интервал от поне една седмица между тях и поне едно от посещенията да е в неприсъствен ден тогава, когато то е събрало данни, че страната не живее на адреса, след справка включително от кмета на населеното място, пред каквато хипотеза сме изправени в случая.

Неоснователни са доводите на процесуалния представител на

ответницата, че банката още при сключването на договора е разполагала с данни за адресите, на които пребивават кредитополучателят и съдлъжникът в Гърция и е следвало да изпрати уведомлението на тези адреси. Връчването е осъществено съобразно разпоредбата на чл. 47, ал. 3 от ГПК на постоянните адреси на двамата и това обстоятелство е достатъчно, за да се приеме неговата редовност. Отделен е въпросът, че от събраните по делото доказателства е видно, че към датата 17.02.2011 година, когато е извършена нотариалната заверка на подписа на М. М. под пълномощното на Д.Д. да я представлява при подписването на анекса с банката, двамата са били с адреси в населени места на остров Р., различни от посочените като настоящи адреси в договора за банков кредит. С оглед на това и доколкото няма изрична уговорка в договора за изпращане на уведомлението по настоящи адреси на страните, а и няма данни те да са уведомили банката за промяната и за новите си настоящи адреси по някакъв начин, не може да се приеме неизпълнение на задължението на банката да уведоми кредитополучателя за предсрочната изискуемост. Предсрочната изискуемост на кредита е настъпила с изтичането на срока на 23.09.2020 година, към който момент са налице и двете предпоставки за това - неизпълнение на задълженията за погасяване на общо 85 вноски по кредита и уведомяване на кредитополучателя за предсрочната изискуемост. Т.е. към момента на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК на 20.10.2020 година предсрочната изискуемост на кредита е настъпила.

В исковата молба, въз основа на която е образувано производството по настоящото дело, включително след уточненията, направени с представената във въззивното производство молба вх. № 9033 /16.11.2023 година, ищецът признава, а и от представеното в заповедното производство извлечение от счетоводните книги на банката и от писмените доказателства по делото е видно, че за част от дължимите суми, включваща падежиралите вноски по договора за кредит до 01.10.2013 година има издадена заповед за изпълнение по чл. 417 от ГПК по ч.гр. дело № 1476/2013 година на Районен съд – Д..

При тези данни изводът на въззивния съд е, че дължимите от ответницата М. М. суми в качеството ѝ на съдлъжник обхващат периода след 01.10.2013 година, до който момент банката разполага със заповед за изпълнение и изпълнителен лист, издадени по ч.гр. дело № 1476/2013 година

на РС – Д. / стр. 32 и 33 от първоинстанционното дело/, до обявяването на предсрочната изискуемост на кредита на 23.09.2020 година.

Досежно претенцията за договорна лихва като възнаграждение по сключения договор за потребителски кредит, такава се дължи до настъпването на предсрочната изискуемост на кредита на 23.09.2020 година. Същото важи и за претенцията за лихви за забава. След датата на предсрочната изискуемост кредитополучателите дължат връщане само на остатъка от главницата по кредита, ведно със законната лихва до датата на изплащането му, в каквато насока е и задължителната съдебна практика - т. 2 от ТР 3/2017 година на ОСГТК на ВКС.

Съобразявайки исковите претенции, включително очертаните с исковата молба периоди, за които се претендират договорната лихва, лихвите за забава, както и законната лихва върху главницата, съдът следва да се произнесе досежно дължимостта на главницата по договора за кредит при обявена предсрочна изискуемост на 23.09.2020 година и без дължимите суми до 01.10.2013 година, дължимите договорни лихви и лихви за забава за периода от 09.11.2017 година, от когато са поискани, до датата на предсрочната изискуемост – 23.09.2020 година, законната лихва върху главницата от датата на подаване на заявлението по чл. 417 от ГПК – 20.10.2020 година до окончателното ѝ изплащане, както и за дължимостта на 698,25 лева разноси по кредита за подновяване на ипотеката и 18,54 евро – застрахователна премия по кредита.

Исковата претенция по чл. 422 от ГПК за разноси по кредита в размера над 628,25 лева до 628,25 евро е недопустима, тъй като не е била предмет на заявлението и за нея няма издадена заповед по чл. 417 от ГПК. Поради това първоинстанционното решение в частта, с която съдът се е произнесъл по иск за разноси по кредита за подновяване на ипотеката в размера над 698,25 лева до 698,25 евро следва да бъде обезсилено и производството по делото следва да бъде прекратено в тази му част.

При определяне на размерите, до които са основателни посочените искиви претенции, съдът следва да съобрази клаузите на първоначалния договор от 22.02.2008 година, както и на Общите условия към него, касаещи размера на главницата / чл.1 договора/, размера на възнаградителната лихва/ чл. 4 от договора/ и размера на лихвата за забава / чл. 12 от Общите условия/.

Не следва да бъде съобразявано допълнителното споразумение от 09.03.2011 година, което е неприложимо между страните.

Според първоначалния договор отпуснатият размер на кредита / главницата/ е 43760 евро, посочен в чл. 1. Възнаградителната лихва съгласно чл. 4 е с фиксиран размер от 6,2% годишно за първите петнадесет години от срока на кредита. При положение, че предсрочната изискуемост на обявена в този петнадесетгодишен период, това е приложимият процент на договорната лихва в отношенията между страните. Съгласно чл. 12 от Общите условия наказателната лихва за забава е равна на лихвения процент, уговорен в договора, увеличен с надбавка от 2,5% за кредити в чуждестранна валута, какъвто е процесният.

В приетата пред въззивната инстанция и неоспорена от страните съдебно-счетоводна експертиза се съдържат изчисления на дължимите суми по договора за кредит, съобразени с изложените по-горе изводи на съда досежно размерите съобразно приложимите договорни клаузи и периодите.

От заключението е видно, че дължимата главница по договора за кредит към датата на обявяване на предсрочната му изискуемост на 23.09.2020 година, без падежиралите вноски за главницата до 01.10.2013 година, е 40413,64 евро. Дължимата договорна лихва за периода от 09.11.2017 година до 23.09.2020 година е 6287,48 евро. Наказателната лихва за периода от 09.11.2017 година до 23.09.2020 година е 1539,43 евро, според заключението на вещото лице. Исковата претенция за наказателна лихва е за 1398,95 евро и следва да бъде уважена до този размер, тъй като не е направено увеличение в хода на процеса. Това са сумите, до които следва да бъдат уважени установителните искиви претенции, ведно със законната лихва върху главницата от 40413,64 евро, считано от 20.10.2020 година до окончателното ѝ изплащане, след като се отмени първоинстанционното решение, с което тези искиви претенции са отхвърлени.

Първоинстанционното решение следва да бъде потвърдено в частите, с които е отхвърлен предявеният установителен иск по чл. 422 от ГПК за главница в размера над 40413,64 евро до 43562,69 евро, ведно със законната лихва от 20.10.2020 година до окончателното изплащане на сумата, както и за договорна лихва в размера периода 09.11.2017 година – 23.09.2020 година.

Останалите две искиви претенции са за 698,25 лева / след частичното

обезсилване на решението за разликата до 698,25 евро/, която сума е претендирана като разноски по кредита за подновяване на ипотеката и за сумата от 18,54 евро, претендирани като застрахователна премия по кредита.

В договора за кредит от 22.02.2008 година липсват клаузи, които да възлагат в тежест на кредитополучателя, респ. на съдлъжника заплащането на разноските за подновяване на ипотеката и застрахователни премии. С общите условия обаче, които са приложими между страните, е установено задължение за кредитополучателя да заплаща всички нотариални, държавни и банкови такси и комисионни съгласно действащата Тарифа на банката, свързани със сключването и изпълнението на договора, както и с учредяването, подновяването и заличаването на обезпеченията / чл. 9 от Общите условия/. При така договорените задължения искът на банката е основателен до размера на 554,25 лева, колкото са установените от вещото лице разходи за подновяване на ипотеката. Разликата над 554,25 лева до претендираните 698,25 лева представляват нотариални разноски според заключението на вещото лице, за които няма данни да са свързани с подновяване на ипотеката, поради което искът за тях е неоснователен с оглед вида на заявената претенция. Поради това първоинстанционното решение следва да бъде отменено в частта, с която е отхвърлен искът до размера на 554,25 лева и следва да се постанови ново решение по същество, с което той да бъде уважен до този размер, а в останалата част решението по тази искова претенция следва да бъде потвърдено.

Със заключението на вещото лице, прието във въззивната инстанция, е установено, че банката е направила разходи за застрахователни полици в общ размер на 55,62 евро. С чл. 22 от Общите условия застраховането на ипотекирания имот е възложено в тежест на кредитополучателя, като има и нарочна клауза, че ако той не подновява своевременно застрахователния договор за имота и не представя на банката застрахователната полица, банката има право да сключи от името и за сметка на кредитополучателя застраховка. При тези уговорки и данните в заключението, че банката е платила дължимите застрахователни премии, които са за сметка на кредитополучателя, следва да се приеме, че предявеният от нея иск е основателен до размера на претендираната сума от 18,54 евро, като се отмени първоинстанционното решение в тази му част и се уважи предявеният иск.

С оглед изхода на спора пред въззивната инстанция съдът следва да се произнесе и по въпроса за дължимите разноси в заповедното, в първоинстанционното и във въззивното производство.

Общият размер на предявените исковите претенции на банката е 53323,44 евро с левова равностойност 106247,41 лева / при официален курс на БНБ на еврото спрямо лева 1,95583/. Исковите претенции са основателни до размера на 48100,07 евро и 554,25 лева, или общо в левова равностойност 94629,81 лева, респ. неоснователни за общо 11617,60 лева.

Разноските в заповедното производство, направени от „Ю.Б.“ АД са в общ размер на 4621,52 лева. От тях с оглед изхода на спора ответницата М. М. следва да бъде осъдена да заплати разноси в размер на 4116,18 лева.

За първоинстанционното производство със списъка по чл. 80 от ГПК / стр. 200/ са претендирани от „Ю.Б.“ АД разноси в общ размер на 5413,77 лева. От тях с оглед изхода на спора М. М. следва да бъде осъдена да заплати сумата от 4821,80 лева.

Разноските на „Ю.Б.“ АД за въззивното производство, видно от представения списък по 80 от ГПК / стр. 66/, са в общ размер на 11649,12 лева, като с оглед изхода на спора М. М. дължи за тази инстанция разноси в размер на 10375,35 лева.

По изложените съображения Пловдивският апелативен съд

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 52 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 3/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково, **В ЧАСТТА, С КОЯТО** е отхвърлен като неоснователен предявеният от „Ю.Б.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., „ О.п.“ № 260, против М. И. М., ЕГН *****, от с. Я., общ.М., обл. С.З., иск с правно основание чл.422 от ГПК за приемане за установено, че М. И. М. дължи на ищеца „Ю.Б.“ АД - гр. С., следните суми:

-40413,64 евро главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението в съда - 20.10.2020 г. до окончателното изплащане на сумата;

-6287,48 евро - договорна лихва за периода от 09.11.2017 г. до 23.09.2020 г.;

-1398,95 евро - наказателна лихва за периода от 09.11.2017 г. до 23.09.2020 г.;

-554,25 лева разноси по кредита за подновяване на ипотеката;

-18,54 евро - застрахователна премия по кредита, за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 26006/06.01.2021 г. по ч.гр.д. № 13/2021 г. по описа на РС Д., **ВМЕСТО КОЕТО ПОСТАНОВЯВА:**

По иска по чл. 422 от ГПК, предявен от „Ю.Б.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., „О.п.“ № 260, против М. И. М., ЕГН *****, от с. Я., общ.М., обл. С.З., чрез назначения от съда особен представител адвокат В. Д. от АК – Хасково, **ПРИЕМА ЗА УСТАНОВЕНО**, че М. И. М., ЕГН *****, дължи на „Ю.Б.“ АД, ЕИК, по договор за кредит от 22.02.2008 година № П.Н.А. Кредит за покупка, строителство и ремонт, следните суми:

-40413,64 евро главница, ведно със законната лихва от датата на подаване на заявлението в съда - 20.10.2020 г. до окончателното изплащане на сумата;

-6287,48 евро - договорна лихва за периода от 09.11.2017 г. до 23.09.2020 г.;

-1398,95 евро - наказателна лихва за периода от 09.11.2017 г. до 23.09.2020 г.;

-554,25 лева разноси по кредита за подновяване на ипотеката;

-18,54 евро - застрахователна премия по кредита, за които суми е издадена заповед за изпълнение на парично задължение по чл. 417 от ГПК № 26006/06.01.2021 г. по ч.гр.д. № 13/2021 г. по описа на РС Д..

ОБЕЗСИЛВА решение № 52 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 3/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково, в частта, с която е отхвърлен като неоснователен предявеният от „Ю.Б.“ АД, ЕИК, против М. И. М., ЕГН *****, от с. Я., общ.М., обл. С.З., иск с правно основание чл.422 от ГПК за приемане за установено, че М. И. М. дължи на ищеца „Ю.Б.“ АД - гр. С. сума в размера над 698,25 лева до 698,25 евро и

ПРЕКРАТЯВА производството по делото в тази му част.

ПОТВЪРЖДАВА решение № 52 от 06.06.2023 година, постановено по т. дело № 3/2022 година по описа на Окръжен съд – Хасково в останалите части, с които е отхвърлен предявеният от „Ю.Б.“ АД, ЕИК, против М. И. М., ЕГН *****, иск по чл. 422 от ГПК за: разликата над 40413,64 евро до 43562,69 евро главница, ведно със законната лихва от 20.10.2020 година; разликата над 6287,48 евро до 8645,01 евро договорна лихва за периода от 09.11.2017 година до 23.09.2020 година; разликата над 554,25 лева до 698,25 лева – разноси по кредита за подновяване на ипотеката.

ОСЪЖДА М. И. М., ЕГН *****, от с. Я., общ.М., обл. С.З., да заплати на „Ю.Б.“ АД, ЕИК, със седалище и адрес на управление гр. С., „О.п.“ № 260, следните разноси: сумата от 4116,18 лева разноси за заповедното производство по ч.гр. дело № 13/2021 година на РС- Д.; сумата от 4821,80 лева разноси за първоинстанционното производство – т. дело № 3/2022 година на Окръжен съд – Хасково и сумата от 10375,35 лева разноси за въззивното производство – в.т. дело № 569/2023 година на АС – Пловдив.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС с касационна жалба в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____